

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ

УДК 321

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v047.2024.27>*О.В. Скалацька**доктор філософських наук, доцент,
професор кафедри журналістики**Національного університету «Одеська юридична академія»*МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МЕДІАФІЛОСОФІЇ
У ПРОСТОРІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ШІ): ФІЛОСОФСЬКИ АСПЕКТИ

Постановка проблеми. У сучасному цифровому середовищі штучний інтелект (ШІ) стає центральною технологією, яка активно трансформує медіапростір, інформаційні процеси та соціальні відносини. Медіафілософія, яка досліджує вплив медіа на людське мислення, культуру та суспільство, має потенціал стати одним із ключових підходів до осмислення цих процесів у контексті ШІ. Евристичний потенціал медіафілософії стосується її здатності відкривати нові шляхи осмислення сучасної реальності та комунікативних процесів у глобалізованому світі. ШІ не лише відображає або інтерпретує реальність, але й стає активним творцем нових версій реальності, які можуть бути настільки переконливими та складними, що вони стають невіддільними від фізичного світу. Медіафілософія у цьому контексті має важливе завдання – аналізувати та критично осмислювати, як ці симуляції впливають на людське мислення, культуру та соціальні структури, і яким чином вони можуть змінювати саму суть реальності у світі штучного інтелекту. Таким чином, тема медіафілософії у просторі штучного інтелекту (ШІ) та її міждисциплінарний потенціал є надзвичайно актуальною через стрімке проникнення ШІ в усі аспекти медіа. Медіафілософія надає критичний інструментарій для аналізу етичних, соціальних, культурних та філософських питань, пов'язаних із цією технологією. Вона допомагає осмислити не лише технічні аспекти, але й більш глибокі питання взаємодії людини, медіа і ШІ в умовах сучасного цифрового суспільства.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Поняття медіафілософії досліджувалося багатьма зарубіжними вченими, які аналізували вплив медіа на культуру, мислення, соціальні структури та філософські процеси. Ось кілька провідних філософів та дослідників, які зробили значний внесок у розвиток медіафілософії: Маршалл Маклюен сформулював ідею, що «медіа є продовженням людини» і впливають на людське сприйняття реальності [8]. Жан Бодрійяр розробив концепцію симуля-

крів і гіперреальності [1]. Вільям Мітчелл досліджував взаємодію медіа, архітектури та цифрових технологій [9]. Фрідріх Кіттлер розробив концепцію медіа як технологій, що не лише передають інформацію, але й змінюють структуру людського мислення [7]. Вільям Флюссер досліджував вплив технічних образів (фотографія, телебачення, кіно) на культуру та філософію [10]. Нік Кулдрі досліджував питання влади та медіа, зокрема у контексті глобалізації та цифрових технологій [11].

В Україні поняття медіафілософії досліджувалося багатьма науковцями, які аналізували вплив медіа на культуру, суспільство, філософські процеси та особистість. Деякі з провідних українських вчених, які працювали в цьому напрямку, Ольга Бабкіна, Олена Бондаренко, Вікторія Жайворонок, Ганна Петряєва, акцентують увагу на тому, що медіафілософія як напрям досліджень дозволяє глибше зрозуміти вплив медіа на світогляд, мислення і поведінку сучасної людини, а також на суспільні та культурні процеси [2,5].

Мета статті полягає в розкритті ролі медіафілософії у просторі штучного інтелекту (ШІ) з позицій міждисциплінарного підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Медіафілософія – це галузь філософії, яка досліджує медіа як феномен, що впливає на свідомість, культуру, суспільство та соціальну комунікацію. Вона аналізує, як медіа не лише передають інформацію, але й формують реальність, взаємодіючи з людьми та культурними процесами.

Історія медіафілософії базується на розвитку теорій медіа та філософських концепцій, які пояснюють їхню роль у суспільстві. Перші спроби осмислення комунікаційних процесів були помічені ще в античних філософів, таких як Платон і Арістотель, які розглядали роль мови у формуванні знань та суспільних відносин. Їхні ідеї стосувалися переважно усної та письмової комунікації, оскільки на той час не було масових медіа [3]. Проте ці ранні філософські погляди стали основою для подальших досліджень впливу медіа на культуру.

З розвитком друкованого верстата у XV столітті та зростанням значення засобів масової інформації (газети, книги), з'явилися перші роздуми про вплив медіа на суспільство. Вчені, такі як Гегель, розглядали засоби масової інформації як важливий чинник формування суспільної думки. Гегель підкреслював роль газет у формуванні суспільної свідомості [3].

Після появи радіо, телебачення та кіно на початку XX століття, медіа стали могутнім інструментом у формуванні громадської думки, культури та політики. У цей період з'явилися перші теоретичні підходи до аналізу медіа, а філософи почали приділяти більшу увагу їхньому впливу на суспільство.

Так, Маршалл Маклюен вніс великий вклад у розвиток медіафілософії завдяки своїй теорії, згідно з якою медіа є «продовженням людини» і впливають на наше мислення та культуру незалежно від їхнього змісту. Він сформулював фразу, що медіум – це і є повідомлення (The medium is the message), підкреслюючи, що саме засіб комунікації є важливішим за зміст, який він передає [8].

Вільгельм Флюссер розробив філософію фотографії, в якій аналізував вплив технічних зображень на людське сприйняття. Він вважав, що технологічні образи (фото, кіно) змінюють спосіб, у який людина бачить світ, перетворюючи реальність на серію технічно сконструйованих зображень [10].

Жан Бодрійяр запропонував концепцію симулякрів та гіперреальності, стверджуючи, що сучасні медіа не просто відображають реальність, а створюють симульовані світи, які можуть бути більш реальними, ніж сама реальність [1].

Розвиток цифрових технологій, інтернету, соціальних мереж та штучного інтелекту (ШІ) привів до нового етапу в медіафілософії. Сучасні дослідники розглядають не лише вплив медіа на культуру та суспільство, але й те, як цифрові технології змінюють поняття реальності, ідентичності та комунікації.

Вплив технології на структуру людського мислення та комунікацію, досліджував Фрідріх Кіттлер, підкреслюючи, що медіа-технології визначають, як ми сприймаємо світ і взаємодіємо з ним [7].

Нік Кулдрі у своїх роботах зосереджується на владі медіа та їхньому впливі на формування соціальних структур. Він також аналізує вплив глобалізації та цифрових технологій на суспільні відносини [11].

Концепціям медіафілософії присвячуються наукові дослідження, які вивчають певні закономірності можливостей та впливу медіа на всі процеси буття людини. Розглянемо деякі з них:

1. Медіа як продовження людини.

Ця концепція була розроблена Маршаллом Маклюеном. Вона підкреслює, що будь-яке

медіа – це продовження людини та її сенсорних можливостей. Наприклад, телебачення розширює зорові можливості, а радіо – слухові. Маклюен стверджував, що важливим є не лише те, що медіа передають, але й як сам спосіб передачі впливає на суспільство [8].

2. Симулякри та гіперреальність.

Жан Бодрійяр розробив концепцію симулякрів, стверджуючи, що медіа створюють симуляції реальності – образи, які не мають оригіналу, але сприймаються як реальність. Це призводить до створення гіперреальності, де симуляція є настільки правдоподібною, що стає важливішою за реальний світ [1].

3. Медіа-технології як визначальний фактор мислення.

Фрідріх Кіттлер стверджував, що медіа-технології не лише передають інформацію, але й впливають на те, як людина мислить, бачить і розуміє світ. Медіа формують когнітивні процеси, а не просто є нейтральними засобами комунікації [7].

4. Технічні образи та постправа.

Вільям Флюссер аналізував, як технічні образи, такі як фотографії та відео, змінюють сприйняття реальності. У сучасній медіаекосистемі це переросло в явище «постправа», де зображення та відео можуть маніпулювати фактами і створювати альтернативні версії реальності [10].

5. Глобалізація та цифрові медіа.

Сучасні медіа дослідники, як Нік Кулдрі, аналізують, як глобальні медіа та цифрові технології змінюють соціальні структури та впливають на формування національних і глобальних ідентичностей. Вони також досліджують, як цифрові медіа створюють нові форми політичної та соціальної влади [11].

6. Медіа як засіб влади і контролю.

Представники Франкфуртської школи, Теодор Адорно та Макс Горкгаймер, розробили критику масової культури, в якій медіа виконують функцію інструменту маніпуляції та контролю над масами. Вони бачили масові медіа як засіб, що знеособлює індивіда і підпорядковує його загальноприйнятим ідеологіям та економічним інтересам [6].

7. Теорія інформаційного суспільства.

Мануель Кастельс, соціолог і філософ, ввів концепцію інформаційного суспільства, у якому основним ресурсом є інформація. На його думку, медіа стали центральними у виробництві та розповсюдженні інформації, і це визначає структуру сучасних суспільств. Медіа стають ключовими в економіці, політиці та соціальних відносинах [6].

8. Філософія техніки.

Мартін Хайдеггер досліджував вплив техніки на буття людини, стверджуючи, що техніка змінює спосіб, у який людина взаємодіє зі світом.

Для Хайдеггера медіа – це частина технічного розвитку, який впливає на людське розуміння буття. Сучасні медіафілософи, такі як Штурмер, продовжують досліджувати ці ідеї у контексті нових цифрових технологій [4].

Тобто, медіафілософія досліджує медіа не лише як засіб комунікації, але як активний фактор, що змінює культуру, суспільні структури, мислення та навіть реальність. Від друкованого слова до штучного інтелекту – медіа залишаються впливовими агентами трансформації людського досвіду, і їхній вплив на сучасний світ продовжує бути об'єктом філософського аналізу.

Медіа – це не лише засоби масової інформації, але й шляхи передачі знань та ідей, процеси комунікації та трансформації. Фрідріх Кіттлер підкреслював самостійність електронних медіа та наголошував на важливості медіалогічного підходу. За його відомими, медіа можуть бути зведені до простих схем, які можуть утрачати символічне значення. Крістіан Толен в своїх розважаннях про медіа об'єднує три метафори: переклад, трансмісію та трансформацію, що вимагає взаємодії процесів передачі, намірів та технічної телеології. Філософія, соціологія, лінгвістика, психологія (включаючи медіапсихологію), медіаекономіка та інші галузі вивчення намагаються осмислити роль та вплив медіа. З таким розмаїттям областей, пов'язаних з медіа, виникає питання про можливість створення комплексної, мультидисциплінарної науки, де медіа будуть об'єктом дослідження. Підвищення статусу міждисциплінарності у науці вимагає зміни підходів та розширення методології досліджень, щоб подолати кризу, в якій перебуває сучасна наука. Сучасна медіареальність стала глобальною завдяки широкому поширенню новітніх технологій, що відкриває віртуальні шляхи маніпулювання свідомістю. Таким чином, ми створили колективне медіальне тіло та спільну медіальну свідомість. Але важливо розуміти, що ця реальність має амбівалентний характер. З одного боку, вона може створювати ілюзію вільного формування індивідуального інформаційного простору. З іншого боку, вона майже абсолютно контролюється зовнішніми факторами, обмежуючи нашу «свободу вибору». Як зазначав Ф. Кіттлер, наші почуття та думки залежать від моделей і метафор, які нам надають медіа. У такій реальності перевірка правдивості стає трансцендентною задачею. Процес інтерпретації минулих подій, сучасності та передбачення майбутнього втратив свої чіткі темпоральні межі, оскільки медіареальність переплітає наші уявлення про час.

Штучний інтелект кардинально змінює як структуру медіа, так і способи споживання інформації. За допомогою ШІ вже сьогодні створюються новини, статті, візуальні образи, аудіо та

відеоконтент. Це ставить під питання межі між людською творчістю та автоматичним генеруванням інформації, що є центральною темою для медіафілософії. Алгоритми ШІ визначають, який контент люди споживають, що впливає на формування їхніх світоглядних установок і суспільних норм. Медіафілософія може досліджувати, як ці алгоритми впливають на свободу волі та критичне мислення користувачів, аналізуючи феномени інформаційної ізоляції та маніпуляції через алгоритми.

Жан Бодрійяр у своїй концепції симулякрів стверджував, що сучасні медіа не просто відображають реальність, а й створюють симульовані версії, які можуть повністю замінювати або затьмарювати оригінальну реальність. Це породжує ідею гіперреальності – ситуації, коли людина взаємодіє не з реальними об'єктами, а з їхніми симуляціями. У контексті ШІ ця концепція отримує новий поштовх, адже штучний інтелект активно бере участь у створенні нових симуляцій реальності [1].

Штучний інтелект став одним із головних інструментів у розвитку віртуальних світів. Віртуальна та доповнена реальність (VR/AR), у поєднанні з потужними алгоритмами ШІ, дозволяють створювати симульовані середовища, які за своєю складністю і детальністю можуть перевершувати фізичну реальність. У цьому новому вимірі симуляція стає не просто відтворенням або копією дійсності, а повноцінним середовищем існування для людини.

Медіафілософія може звернути увагу на питання відповідальності за створення цих симульованих реальностей. Чи може віртуальний світ створюватися без обмежень, і яким чином слід контролювати контент, що створюється за допомогою ШІ? Як уникнути ситуації, коли симуляції стають місцем відтворення маніпуляцій або формування ілюзій, що віддаляють людину від «реального» світу? ШІ здатен аналізувати поведінку користувачів і генерувати середовища, які адаптуються до їхніх уподобань. Це відкриває можливості для створення індивідуальних «реальностей», де кожен користувач може взаємодіяти з ідеально підібраними для нього аспектами симуляції. Люди дедалі більше проводять час у віртуальних середовищах – і це вже не лише ігри чи розваги, але й робота, навчання, соціальна взаємодія. Довготривале перебування у віртуальних світах, створених ШІ, може змінювати людське сприйняття і свідомість. Медіафілософія може розглядати питання, як віртуальні реальності змінюють межі людської ідентичності та суб'єктивності, переносючи людину у нові форми буття, де немає чіткої різниці між «реальним» та «штучним». Бодрійяр стверджував, що симулякри можуть спотворювати реальність, і у випадку

з ШІ цей процес стає ще більш загрозливим, адже медіа починають не лише відображати, але й конструювати ілюзорні світи для кожного окремого користувача [1].

Актуальним постає питання щодо генеративних медіа. Якщо ШІ може створювати складні художні твори, музичні композиції, фільми та інші форми контенту без участі людини, то виникає питання про роль людської креативності та оригінальності. Медіафілософія повинна осмислити ці процеси, щоб зрозуміти, як генеративні медіа змінюють традиційні уявлення про творчість і мистецтво.

Важливо також звернути увагу на питання етики у контексті генеративних медіа. Хто несе відповідальність за контент, створений ШІ? Чи може цей контент включати елементи, що порушують моральні норми або сприяють дезінформації? Медіафілософія може допомогти розробити етичні рамки для створення та використання такого контенту.

Медіафілософія як міждисциплінарна галузь наукового знання взаємодіє з багатьма іншими сферами досліджень, включаючи соціологію, культурологію, політологію, психологію, технології та штучний інтелект. Розвиток сучасних цифрових медіа, інтернету та штучного інтелекту змінює уявлення про медіафілософію та розширює її вплив на різні аспекти людського життя.

Так, медіафілософія тісно пов'язана із соціологією, оскільки медіа відіграють ключову роль у формуванні суспільної свідомості, масової культури та соціальних відносин. Соціологи, такі як П'єр Бурдьє та Юрген Хабермас, аналізували, як медіа конструюють суспільні реалії, впливають на політичні рішення та суспільну думку [4]. Медіафілософія допомагає осмислити соціальні наслідки медіа-взаємодії, від «медіатизації» політики до впливу соціальних мереж на громадянську активність.

З іншого боку, медіафілософія аналізує, як засоби масової інформації не лише відображають, але й формують соціальні процеси. Концепція «медіатизації» показує, як медіа стають основним інструментом соціальної комунікації, політики, культури та економіки.

Культурологія займається вивченням різноманітних культурних явищ, а медіафілософія допомагає осмислити роль медіа у формуванні та трансформації культури. В сучасну епоху глобалізації медіа формують культурні наративи, які можуть поширюватися миттєво на міжнародному рівні. Філософія медіа досліджує, як медіа транслюють цінності та символи, які впливають на культурну ідентичність, національну пам'ять та глобалізаційні процеси. Медіафілософія аналізує, як медіа глобалізують культуру, розширюючи її поза межі локальних національних контекстів і створюючи нові транснаціональні культурні форми.

Медіафілософія також перетинається з психологією, зокрема вивчаючи вплив медіа на психіку та поведінку людини. Важливим аспектом є дослідження того, як медіа формують когнітивні процеси, емоційний стан та суспільну комунікацію. Сучасні цифрові медіа змінюють спосіб взаємодії між людьми, особливо у віртуальному просторі, що ставить питання про вплив медіа на самосприйняття, соціальну ізоляцію та ідентичність. Медіафілософія досліджує, як постійне споживання інформації через медіа впливає на увагу, пам'ять, емоції та психологічний стан людей, особливо в умовах інформаційного перевантаження.

Політична влада сьогодні тісно пов'язана з контролем над медіа, і медіафілософія досліджує взаємодію медіа і політики. Важливі теми включають медіатизацію політики, де політичні процеси перетворюються на медіашоу, та роль медіа у формуванні публічної думки й демократичних процесів. Медіа стають платформою для політичних дебатів, виборчих кампаній та масової мобілізації, що суттєво впливає на структуру влади в сучасному суспільстві. Медіафілософія аналізує роль медіа в політичній пропаганді, маніпуляції суспільною думкою та підтримці режимів влади, особливо в умовах зростання значення соціальних мереж і цифрових платформ у політичних процесах.

Медіафілософія часто перетинається з теорією інформації та кібернетикою, особливо в умовах зростання ролі цифрових технологій та алгоритмів у медіа. Це включає дослідження таких понять, як алгоритми, великі дані (Big Data), машинне навчання та їхній вплив на інформаційний ландшафт і комунікаційні процеси. Медіафілософія допомагає зрозуміти, як нові технології впливають на структуру комунікації, змінюючи сам спосіб передачі й отримання інформації [5].

З появою штучного інтелекту (ШІ) медіафілософія отримала новий вимір, оскільки ШІ почав впливати на всі аспекти медіа, від виробництва контенту до його споживання. ШІ уможливив автоматизовану генерацію медіаконтенту, аналіз великих обсягів інформації, а також персоналізацію контенту для користувачів. Це викликає питання не лише технологічного, але й філософського характеру, зокрема стосовно впливу ШІ на суспільство, етику та свідомість. Використання штучного інтелекту для створення медіаконтенту, такого як текст, зображення, відео та навіть музика, змінює саму природу медіа. ШІ може створювати віртуальні світи та симуляції, що зближує цей процес з концепціями Жана Бодрійяра про симулякр і гіперреальність. ШІ дозволяє створювати симуляції настільки реалістичні, що вони можуть замінювати реальність, створюючи нові типи гіперреальних медіа-продуктів. Здатність ШІ створювати надреалістичні зображення та відео піднімає питання етики.

Deepfakes імітують реальність настільки точно, що стає складно відрізнити реальне від симульованого, що має серйозні наслідки для політики, прав людини та довіри до медіа.

Алгоритми, розроблені з використанням ШІ, активно впливають на те, що користувачі бачать у своїх медіапотоках, відбираючи контент на основі попередніх взаємодій. Це ставить питання про «алгоритмічну владу» – вплив алгоритмів на формування інформаційного простору і, відповідно, свідомості користувачів. Медіафілософія досліджує, як алгоритми ШІ визначають, які новини, статті чи відео будуть надані людині, і як це впливає на її світогляд. ШІ створює персоналізовані інформаційні бульбашки, що обмежують доступ до альтернативних точок зору і посилюють поляризацію в суспільстві. ШІ також використовується для аналізу великих обсягів даних, включаючи соціальні мережі, що дозволяє компаніям і державам отримувати нові знання про поведінку користувачів.

Медіа формують нові моделі сприйняття світу, перетворюючи об'єкти та події в символічні форми, що можуть бути маніпульовані й інтерпретовані по-різному.

Це відкриває простір для філософського дослідження того, як сучасні цифрові технології змінюють нашу здатність до критичного мислення і побудови світоглядних категорій. Медіафілософія допомагає зрозуміти, як медіатизація пізнання впливає на структуру свідомості і можливість саморефлексії.

Але це не всі питання простору штучного інтелекту (ШІ), що бентежать сучасних дослідників. Футуристи та філософи, як-от Рей Курцвейл, піднімають питання про можливість сингулярності – моменту, коли розвиток ШІ перевершить людський інтелект і змінить саме людство. Як зміниться структура суспільства, якщо машини стануть інтелектуальнішими за людей? Чи призведе це до соціальної нерівності, якщо деякі люди зможуть інтегрувати ШІ в свої тіла або розум, тоді як інші залишаться «звичайними»? Філософські аспекти ШІ охоплюють питання про природу свідомості, етику, свободу волі, відповідальність та майбутнє людства. Ці проблеми змушують нас переосмислити не тільки можливості технологій, але й фундаментальні питання про те, що означає бути людиною.

Висновки. В останнє десятиліття дослідження медіафілософії та штучного інтелекту (ШІ) розширили рамки традиційних медіадосліджень, що впливають на багато аспектів сучасної філософії, суспільства та культури. Інтеграція ШІ в медіа-процеси змінює виявлення про медіа, розвиваючи питання про реальність, ідентичність, владу та етику. В результаті цього дослідження розкрито ролі медіафілософії у просторі штучного інте-

лекту (ШІ) з позицій міждисциплінарного підходу, що сприяли новому розумінню ролі медіа в суспільстві і заклали основу для подальших розвідок у сфері цифрових технологій. Медіафілософія пропонує критичний аналіз того, як медіа трансформують людське мислення, сприйняття та соціальні структури. Сучасні медіа стали не лише інструментом комунікації, але й потужним засобом впливу на реальність, і медіафілософія прагне дослідити ці процеси на фундаментальному рівні. В епоху постправди та інформаційних маніпуляцій, медіафілософія пропонує нові підходи до осмислення етичних викликів, пов'язаних з використанням технологій для впливу на свідомість людей. Вивчення цих аспектів відкриває можливість для розробки нових етичних парадигм, які враховують специфіку сучасної медіа-сфери. Евристичний потенціал медіафілософії полягає у її здатності досліджувати нові реалії, породжені медіа та цифровими технологіями, відкриваючи нові концепції і проблеми, пов'язані з пізнанням, етикою, суб'єктом і соціальною реальністю.

Література:

1. Бодріяр Жан. Симулякри і симуляція. / Пер. з фр. В. Ховхун. Київ: Видавництво Соломії Павличко «ОСНОВИ». 2004. 230 с.
2. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналітична доповідь / Д. В. Дубов, О. А. Оживан, С. Л. Гнатюк. К. : НІСД, 2010. 67 с.
3. Малиновский Б. Відоме і невідоме в історії інформаційних технологій. *Вісник НАН України*. 2001. № 1. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/all/herald/2001-01/8.htm>
4. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Львів : Літопис, 2010. 538 с.
5. Скачек Л. М. Цінність інформації в інформаційній безпеці. *Інформаційна безпека*. 2013. № 1. С. 152–154.
6. Caron Caroline, Landry Normand. Le vlogue engage comme pratique sociale essai de conceptualisation. Vol. 17. N° 1. 2024. URL: <https://www.researchgate.net/publication/381100286>
7. Kittler Friedrich, Dorothea von Mücke and Philippe L. Simlon. Gramophone, Film, Typewriter. Vol. 41. 1987. pp. 101-118. URL: <https://ahd-3903-a.info/wp-content/uploads/2020/03/KITTLER-778332.pdf>
8. McLuhan, Herbert Marshall. *Understanding Media: The Extensions Of Man*. 1st Ed.: McGraw Hill, 1964. URL: <https://gtmarket.ru/library/basis/3528>
9. William J. Mitchell. *City of Bits: Space, Place, and the Infobahn*, 1995). URL: <https://direct.mit.edu/books/book/5340/City-of-BitsSpace-Place-and-the-Infobahn>
10. Flusser Vilém. *Towards a Philosophy of Photography*. 1983. URL: https://ajourneythatwasnt.org/wp-content/uploads/2022/01/w04_selection-from-towards-a-philosophy-of-photography_flusser-1983.pdf
11. Couldry Nick. *Media, Society, World: Social Theory and Digital Media Practice*. Wiley & Sons. 2012. URL: <https://www.researchgate.net/publication/281562480>

Анотація

Скалацька О.В. Міждисциплінарний потенціал медіафілософії у просторі штучного інтелекту (ШІ): філософські аспекти. – Стаття.

У статті розглядається роль медіафілософії у вивченні та осмисленні взаємодії медіапростору й штучного інтелекту в умовах сучасного інформаційного суспільства. Медіафілософія, що досліджує природу медіарельності та її вплив на людське сприйняття, є ключовою для розуміння складних процесів розвитку штучного інтелекту. Визначено основні концепції медіафілософії, що вивчають певні закономірності можливостей та впливу медіа на всі процеси буття людини. Проаналізовано евристичний потенціал таких досліджень, підкреслюючи міждисциплінарність медіафілософії, яка охоплює філософські, технічні, соціальні та культурні аспекти. Крім того, евристичний потенціал медіафілософії дозволяє аналізувати ШІ як об'єкт дослідження з позицій етики, естетики та онтології, акцентуючи увагу на впливі цифрових технологій на людську суб'єктивність та соціальні взаємини. Основна увага приділяється питанням, як медіарельність і медіапростір впливають на формування нових моделей пізнання, трансформацію інформаційних потоків і зміну структури суспільства в умовах зростаючого впливу штучного інтелекту. Медіапростір у контексті штучного інтелекту перетворюється на багатопланову реальність, де взаємодія інформації, людей і машин стає визначальним фактором для розвитку суспільства. Це ставить нові виклики перед філософією, спонукаючи до переосмислення фундаментальних категорій буття, свідомості й комунікації. Акцентовано питання щодо генеративних медіа. Медіафілософія повинна осмислити ці процеси, щоб зрозуміти, як генеративні медіа змінюють традиційні уявлення про творчість і мистецтво. Наголошено, що важливо також звернути увагу на питання етики у контексті генеративних медіа. Таким чином, міждисциплінарний підхід, що поєднує медіафілософію та ШІ, сприяє не лише глибшому розумінню природи медіарельності, а й відкриває нові перспективи для розвитку філософських досліджень у сфері технологій і суспільства майбутнього.

Ключові слова: медіафілософія, медіарельність, медіапростір, штучний інтелект, інформаційне суспільство, евристичний потенціал.

Summary

Skalatska O.V. Interdisciplinary potential of media philosophy in the space of artificial intelligence (AI): philosophical aspects. – Article.

The article examines the role of media philosophy in the study and understanding of the interaction of media space and artificial intelligence in the modern information society. Media philosophy, which explores the nature of media reality and its impact on human perception, is key to understanding the complex processes of artificial intelligence development. The basic concepts of media philosophy that study certain regularities of media capabilities and influence on all processes of human existence are defined. The author analyses the heuristic potential of such studies, emphasising the interdisciplinarity of media philosophy, which covers philosophical, technical, social and cultural aspects. In addition, the heuristic potential of media philosophy allows us to analyse AI as an object of study from the standpoint of ethics, aesthetics and ontology, focusing on the impact of digital technologies on human subjectivity and social relations. The main focus is on how media reality and media space influence the formation of new models of cognition, the transformation of information flows and the change in the structure of society in the context of the growing influence of artificial intelligence. In the context of artificial intelligence, media space is turning into a multilayered reality, where the interaction of information, people and machines is becoming a determining factor for the development of society. This poses new challenges to philosophy, prompting a rethinking of the fundamental categories of being, consciousness and communication. The issue of generative media is emphasised. Media philosophy should comprehend these processes in order to understand how generative media change traditional ideas about creativity and art. It is emphasised that it is also important to pay attention to the issue of ethics in the context of generative media. Thus, an interdisciplinary approach that combines media philosophy and AI contributes not only to a deeper understanding of the nature of media reality, but also opens up new perspectives for the development of philosophical research in the field of technology and the society of the future.

Key words: media philosophy, media reality, media space, artificial intelligence, information society, heuristic potential.